

KONCESJA

Art. 37 ust. 1 – Prawo przedsiębiorców

Wykonywanie działalności gospodarczej w dziedzinach mających szczególne znaczenie ze względu na bezpieczeństwo państwa lub obywateli albo inny ważny interes publiczny wymaga uzyskania koncesji wyłącznie gdy działalność ta nie może być wykonywana jako wolna albo po uzyskaniu wpisu do rejestru działalności regulowanej albo zezwolenia.

- Jest to najbardziej rygorystyczne pozwolenie na działalność gospodarczą, która dotyczy przedsięwzięć mających szczególne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa lub obywateli albo ważny interes publiczny.
- Wymóg uzyskania koncesji może dotyczyć tylko tych rodzajów aktywności gospodarczej, która nie może być wykonywana jako działalność wolna (czyli np. na podstawie wpisu do CEIDG, KRS) lub po uzyskaniu zezwolenia albo wpisu do rejestru działalności regulowanej.
- Najczęściej trzeba występować do ministra właściwego ze względu na przedmiot działalności.
- Koncesja ma postać decyzji administracyjnej, a jej wydanie poprzedzone jest przeprowadzeniem postępowania administracyjnego. Urząd wydający koncesję może:
 - ✓ udzielić koncesji
 - ✓ odmówić udzielenia koncesji
 - ✓ ograniczyć jej zakres w stosunku do złożonego wniosku
 - ✓ odmówić zmiany koncesji
- Jeśli przedsiębiorca nie spełnia wszystkich wymagań albo organ stwierdzi, że zachodzi obawa zagrożenia obronności lub bezpieczeństwa państwa i obywateli, to przedsiębiorca nie otrzyma koncesji (decyzja o odmowie udzielenia koncesji) albo koncesja będzie miała ograniczony zakres. Można również otrzymać odmowę jej zmiany. Odmówić lub ograniczyć koncesji organ może także jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozprawy albo przetargu udzielono koncesji innemu przedsiębiorcy lub wydano decyzję o stwierdzeniu niedopuszczalności wykonywania praw z udziałów albo akcji przedsiębiorcy i jest to w interesie publicznym.
- O koncesję może ubiegać się każdy przedsiębiorca. Również ten, który już prowadzi działalność gospodarczą lub posiada koncesję na wykonywanie innego rodzaju działalności. Jeżeli odmówiono wcześniej koncesji, to można ponownie o nią wystąpić.
- Przed wydaniem koncesji organ administracji sprawdza, czy przedsiębiorca spełnia warunki wykonywania działalności gospodarczej objętej koncesją oraz czy daje gwarancję prawidłowego -zgodnego z prawem jej wykorzystania.
- Po otrzymaniu koncesji urzędy mogą kontrolować czy działalność jest prowadzona zgodnie z treścią i warunkami koncesji a także bezpieczeństwem państwa, bezpieczeństwem obronności czy dóbr osobistych obywateli. Jeśli może być zmieniony jej zakres a nawet może zostać cofnięta.

- W sytuacji zagrożenia obronności lub bezpieczeństwa państwa organ koncesyjny może czasowo wstrzymać udzielanie koncesji;
- Koncesja nie nadaje przedsiębiorcy nowych praw tylko je konkretyzuje, tzn. stwierdza, że przedsiębiorca spełnia wymagane prawem warunki, by korzystać z przysługującego mu prawa.
- Koncesja różni się od innych form reglamentacji działalności gospodarczej tym, że jest udzielana w odniesieniu do niektórych, szczególnych rodzajów działalności gospodarczej z odrębnych powodów (np. ze względu na bezpieczeństwo państwa).

Przykładowe rodzaje działalności, które wymagają uzyskania koncesji:

- poszukiwanie, rozpoznawanie kopalin, wydobywanie kopalin ze złóż, podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji, podziemne składowanie odpadów lub dwutlenku węgla (udziela minister właściwy do spraw środowiska lub też w sprawach niezastrzeżonych dla tego ministra wojewoda lub starosta)
- wytwarzanie i obrót materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją, produktami o przeznaczeniu wojskowym i policyjnym (udziela minister właściwy do spraw wewnętrznych);
- wytwarzanie, przetwarzanie, magazynowanie, transportowanie i sprzedaż paliw i energii (udziela Prezes Urzędu Regulacji Energetyki)
- przesyłanie dwutlenku węgla w celu jego podziemnego składowania (udziela minister właściwy do spraw środowiska)
- ochrona osób i mienia, czyli działalność tzw. agencji ochrony (udziela minister właściwy do spraw wewnętrznych)
- przewozy lotnicze (udziela Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego)
- rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych (udziela Przewodniczący Krajowej rady Radiofonii i Telewizji)

ZAKRES PRZEDMIOTOWY

Prawo przedsiębiorców nie zawiera katalogu działalności objętych koncesjonowaniem ani nie wymienia ustaw odrębnych obejmujących działalność wymagającą zezwoleń lub zgłoszeń do rejestrów. W miejsce przepisów o poszczególnych rodzajach działalności reglamentowanej wprowadzono możliwość uzyskania informacji w Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy prowadzonym przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

KONCESJA ZGODNIE Z ORZECZNICTWEM SN

Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 8 maja 1998 r. (III RN 34/98) – „*koncesja to publicznoprawne uprawnienie podmiotowe przyznane decyzją właściwego organu administracji indywidualnie oznaczonemu podmiotowi, który spełnia ustawowo określone wymagania podmiotowe i przedmiotowe*”.

UZNANIOWOŚĆ DECYZJI KONCESYJNEJ

Ponieważ wydanie decyzji koncesyjnej poprzedzone jest postępowaniem administracyjnym, w czasie którego organ koncesyjny zobligowany jest zbadać stan faktyczny, w tym w szczególności zweryfikować spełnienie lub niespełnienie wszystkich warunków wykonywania działalności danego rodzaju, przyjmuje się, że decyzja koncesyjna jest decyzją uznaniową.

Uznaniowość jest cechą szczególną koncesji, wiąże się ze szczególnym charakterem samej instytucji koncesjonowania działalności gospodarczej. Organ koncesyjny może bowiem odmówić udzielenia koncesji nawet wówczas, gdy przedsiębiorca ubiegający się o nią, spełnia wszystkie wymogi przewidziane prawem. Dzieje się tak dlatego, że organ może uznać, iż np. ze względu na bezpieczeństwo państwa koncesja nie może być udzielona.

CZAS, NA JAKI UDZIELANA JEST KONCESJA

W ustawie Prawo przedsiębiorców brak jest regulacji dotyczących okresu na jaki udzielana jest koncesja. Informacje te są wskazane w przepisach szczególnych. Upływ czasu, na jaki jest wydana koncesja, skutkuje jej wygaśnięciem. Jest to skutek *ex lege*, a zatem organ nie musi wydawać w tym przedmiocie odrębnej decyzji.

ZAGROŻENIE OBRONNOŚCI LUB BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA LUB OBYWATELI

Jest to klauzula generalna wskazana w art. 39 ust. 1 pkt 2 Prawa przedsiębiorców. Ocena zagrożenia jest dokonywana w stosunku do każdego wnioskodawcy, a więc ma charakter subiektywny.

Obronność państwa – jest to jego zdolność militarna do przeciwstawiania się agresji ze strony sił zewnętrznych i wewnętrznych

Bezpieczeństwo państwa – jest stanem wolnym od zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych dającym możliwość zachowania substancji narodowej oraz niezakłóconego współżycia członków społeczeństwa.

Zagrożenie bezpieczeństwa obywateli – może mieć miejsce w sytuacji, gdy udzielenie koncesji mogłoby zagrażać życiu lub zdrowiu jednostki rozumianej nie tylko jako obywatel państwa, ale również osoba nieposiadająca obywatelstwa.

KOMPETENCJE KONTROLNE ORGANÓW KONCESYJNYCH

Organy koncesyjne są wyposażone w kompetencje o charakterze kontrolnym. Celem takiej kontroli jest sprawdzenie zgodności wykonywanej działalności z zakresem udzielonej koncesji, weryfikacja prawdziwości wykonywanej działalności gospodarczej z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, w tym w zakresie obronności lub bezpieczeństwa państwa, ochrony bezpieczeństwa lub dób osobistych obywateli.

Proszę zapoznać się szczegółowo z przepisami art. 37-40 ustawy Prawo przedsiębiorców

Opracowano na podstawie:

1. G. Kozieł (red.), *Prawo przedsiębiorców. Komentarz (komentarz do art. 37, 38, 39, 40)*, Warszawa 2019

2. A. Dobaczewska, A. Powałowski, H. Wolska, „Nowe prawo przedsiębiorców”, Warszawa 2018